

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Číslo: 40-19/2003-min

Materiál na rokovanie vlády
Slovenskej republiky

Dodatok č. 2

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území

Podnet:

Plán práce vlády SR na r. 2003,
schválený uznesením vl. SR
č. 1381 zo dňa 18. 12. 2002

Obsah materiálu:

1. Nové znenie predkladacej správy
2. Nové znenie odôvodnenia návrhu
národného zoznamu navrhovaných
chránených vtáčích území

Predkladá:

László Miklós
minister životného prostredia
Slovenskej republiky

Bratislava 3. júl 2003

Predkladacia správa

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len "národný zoznam") predkladá Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") na rokovanie vlády SR na základe plánu práce vlády na rok 2003.

Podľa § 26 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon o ochrane prírody") ministerstvo obstaráva národný zoznam, ktorý schvaľuje vláda uznesením a následne ho zasiela Európskej komisii. Obsah národného zoznamu ustanovuje § 26 ods. 3 zákona o ochrane prírody, ktorý zároveň ukladá ministerstvu uviesť národný zoznam vo vestníku ministerstva.

Chránené vtáče územia sú novou kategóriou chráneného územia zavedenou do národného právneho systému v súvislosti s transpozíciou smernice Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva, ktorá za jedinú a najdôležitejšie kritérium výberu lokalít považuje vedecké – ornitologické kritériá. Slovenská republika, obdobne ako členské štáty EÚ a väčšina kandidátskych štátov úzko spolupracovala pri spracovaní návrhu národného zoznamu s mimovládnu organizáciou Spoločnosťou na ochranu vtáctva na Slovensku (partnerská organizácia BirdLife International). Experti EÚ, zástupcovia Európskej komisie a zástupcovia BirdLife International vypracovali v roku 1989 kritériá na určenie lokalít významných na ochranu vtáctva v EÚ nazvané Významné vtáče územia – *Important Bird Areas* (ďalej len "IBAs"). Významné vtáče územia navrhnuté na základe týchto kritérií sa stali základným podkladom pre vyhlasovanie chránených vtáčích území, tak v členských štátoch EÚ, ako aj v kandidujúcich štátoch.

Národný zoznam, ktorý ministerstvo predkladá na rokovanie vlády obsahuje 38 lokalít, ktorých rozloha pokrýva 25,2 % rozlohy Slovenskej republiky. Tento údaj predstavuje len predbežný odhad. Po spresnení hraníc navrhovaných chránených vtáčích území vyhláškami ministerstva sa v dôsledku vypustenia intravilánov obcí a miest ako aj zjednotenia navrhovaných hraníc s hranicami existujúcich chránených území predpokladá zníženie rozlohy o 2 až 4 %. Zníženie rozlohy jednotlivých lokalít je možné očakávať aj v prípade nesúhlasného stanoviska niektorých vlastníkov pozemkov nachádzajúcich sa v navrhovanom chránenom vtáčom území. Vzhľadom na uvedené má národný zoznam indikatívny charakter.

Schválenie samotného národného zoznamu nevyvoláva obmedzenia hospodárenia na pozemkoch nachádzajúcich sa v navrhovaných chránených vtáčích územiach a tým ani požiadavky na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania v súlade s § 61 zákona o ochrane prírody. Vzhľadom na uvedené nebude mať schválenie národného zoznamu dopad na verejné financie a obyvateľov a zamestnanosť. Predpokladaný dopad návrhu národného zoznamu chránených vtáčích území sa dá očakávať na hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb. Vyplýva to z § 26 ods. 4 zákona o ochrane prírody, v ktorého zmysle sa odo dňa schválenia národného zoznamu navrhnuté chránené vtáčie územie pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon EIA"), považuje za vyhlásené chránené vtáčie územie. (**Podrobný výklad ustanovenia § 26 ods. 4 zákona o ochrane prírody je uvedený v odôvodnení návrhu národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území.**) Dopad predstavujú finančné prostriedky vynaložené na spracovanie príslušnej dokumentácie vyplývajúcej zo zákona EIA. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že povinnosť posudzovania vplyvov činnosti uskutočňovaných v navrhovaných chránených vtáčích územiach v súlade so zákonom EIA bude mať pozitívny dopad na životné prostredie v uvedených lokalitách.

Po schválení národného zoznamu, vyhlási ministerstvo v súlade s § 26 ods. 6 zákona o ochrane prírody jednotlivé lokality za chránené vtáčie územia všeobecne záväzným právnym predpisom – vyhláškou ministerstva. Spracovávaniu návrhu vyhlášok predchádza podrobné vymedzenie hraníc navrhovaného chráneného vtáčieho územia, zistenie vlastníckych vzťahov v nich, prerokovanie návrhu zaradenia tej ktorej parcely do chráneného vtáčieho územia s jej vlastníkom, ako aj spracovanie odhadu dopadu vyhlásenia ochrany na verejné financie, obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry, iných právnických osôb, životné prostredie a zamestnanosť. Prvú vyhlášku ministerstva, ktorou sa vyhlási chránené vtáčie územie má ministerstvo v súlade s v plánom jeho legislatívnych úloh predložiť na rokovanie Stálej pracovnej komisie pre správne právo Legislatívnej rady vlády SR v roku 2003. Predloženie ďalších vyhlášok ministerstva sa predpokladá v roku 2004 a v ďalších rokoch v závislosti od zdrojových možností štátneho rozpočtu ako aj získaných súhlasov vlastníkov s vyhlásením chráneného vtáčieho územia na ich pozemkoch. **Zdrojové možnosti štátneho rozpočtu a súhlasného stanoviska vlastníkov sú limitujúcim faktorom pri postupe vyhlasovania jednotlivých území uvedených v národnom zozname chránených vtáčích území. Nesúhlasné stanovisko vlastníka je jednou z možností zmeny lokality uvedenej v národnom zozname chránených vtáčích území.**

K materiálu nebola v rámci medzirezortného pripomienkového konania vznesená hromadná pripomienka verejnosti. Materiál bol prerokovaný v porade ekonomických ministrov vlády SR dňa 16.6.2003.

Odôvodnenie návrhu národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území

Úvod

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len "zoznam vtáčích území") sa predkladá na rokovanie vlády v súlade s plánom práce vlády na rok 2003. V zmysle § 26 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon o ochrane prírody") zoznam vtáčích území obsahuje názov lokality a katastrálne územie navrhovaného chráneného vtáčieho územia, výmeru lokality a odôvodnenie návrhu ochrany.

Vláda SR uznesením č. 1154 z 12.12.2001 k prioritným úlohám vlády Slovenskej republiky vyplývajúcich z Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti SR na členstvo v EÚ úlohou č. B. 194 uložila ministrom životného prostredia SR realizácia projektu EÚ NATURA 2000. Realizácia projektu bola ďalej rozdelená do dvoch fáz a to nasledovne:

- a) do konca marca 2003 spracovať potrebné podklady;

- b) do konca decembra 2003 predložiť Európskej komisii národný zoznam území európskeho významu (angl. *Sites of Community Importance, SCIs*).

Program budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000 (ďalej len "sústava NATURA 2000") má byť postavený výhradne na vedeckých podkladoch. Jeho cieľom je zachovanie vybraných typov prírodných biotopov a biotopov ohrozených druhov rastlín a živočíchov v celoeurópskom meradle. Budovanie sústavy NATURA 2000 vyplýva z ustanovení dvoch smerníc: **smernica Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov** (ďalej len "smernica o ochrane vtáctva") a **smernica Rady č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín** (ďalej len "smernica o biotopoch"), ktoré tvoria základné právne predpisy Európskej komisie pre oblasť ochrany prírody.

Transpozícia uvedených smerníc do národnej legislatívy bola realizovaná prostredníctvom zákona o ochrane prírody, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2003. Schválením uvedeného zákona bol vytvorený legislatívny rámec pre vypracovanie národného zoznamu a zabezpečenie ochrany území, ktoré Slovenská republika navrhne ku dňu vstupu do EÚ na zaradenie do sústavy NATURA 2000.

Sústavu NATURA 2000 (v zmysle § 28 zákona o ochrane prírody sa používa termín: "Súvislá európska sústava chránených území") tvoria dva typy území:

- a) územia vyhlásené za chránené na základe kritérií stanovených v smernici o biotopoch – tzv. osobitné územie ochrany (angl. *Special Area of Conservation, SAC*); národný zoznam takýchto území prerokúva vláda SR, ktorá ho po odsúhlasení zasiela na schválenie Európskej komisii (§ 27 ods. 4 zákona o ochrane prírody);
- b) územia vyhlásené za chránené na základe kritérií stanovených v smernici o ochrane vtáctva - chránené vtáčie územia (§ 26 zákona o ochrane prírody) (angl. *Special Protection Area, SPA*), zoznam vtáčích území schvaľuje vláda a zasiela ho Európskej komisii (§ 26 ods. 2 zákona o ochrane prírody).

Zatiaľ čo územia, ktoré sú navrhované na zaradenie do celoeurópskej sústavy NATURA 2000 na základe smernice o biotopoch, sú následne predmetom konzultácií zo strany Európskej komisie a členského štátu (Európska komisia môže vybrať len niektoré z lokalít navrhovaných v národnom zozname alebo môže od členského štátu požadovať jeho doplnenie, ak jeho návrh vyhodnotí ako nedostatočný, prípadne môže od členského štátu požadovať aj zaradenie niektorých konkrétnych lokalít, ktoré členský štát vo svojom pôvodnom návrhu vôbec neuvádzal), územia navrhované na zaradenie do celoeurópskej sústavy NATURA 2000 na základe smernice o ochrane vtáctva (chránené vtáčie územia) zaraďuje Európska komisia do sústavy NATURA 2000 automaticky. Aj v tomto prípade môže Európska komisia od členského štátu požadovať zaradenie niektorých konkrétnych lokalít, ktoré spĺňajú kritériá na ich zaradenie do sústavy NATURA 2000, na základe vedeckých - ornitologických kritérií, ale členský štát ich do svojho národného zoznamu z rôznych dôvodov nezahrnul. Ako príklad možno uviesť rozhodnutie Európskeho súdneho dvora v Luxemburgu Európska komisia verus Španielsko (prípady C-355/90): podľa tohto rozhodnutia bolo Španielsko upozornené na to, že za lokalitu SPA nenavrhli jedno z najvýznamnejších ornitologických území Iberijského polostrova (Marismas de Santana v Kantábrii). Rozsudok bol založený na posúdení územia výhradne na základe ornitologických kritérií a skutočnosti, že lokalita bola klasifikovaná ako mokrad'.

Pre ktoré druhy majú byť chránené vtáčie územia vyhlasované ?

Podľa článku 4 smernice o ochrane vtáctva musia členské štáty EÚ (ustanovenia platia obdobne aj pre pristupujúce štáty) na svojom území vyhlásiť chránené vtáčie územia, ktoré zaisťujú jednak dostatočným počtom, ako aj rozlohou priaznivý stav populácií **181 ohrozených druhov vtákov uvedených v prílohe I smernice o ochrane vtáctva**. Obdobné opatrenia musia členské štáty prijať aj **pre sťahovavé druhy vtákov nezaraďené do prílohy I**, ktoré sa pravidelne vyskytujú na území členských štátov. Smernica o ochrane vtáctva uvádza len vyššie uvedené kritériá pre výber lokalít, nestanovuje celkovú požadovanú rozlohu navrhovaných území, resp. nestanovuje koľko percent z územia členského štátu majú chránené vtáčie územia pokrývať. **Členské štáty majú pri návrhu lokalít určitú voľnosť, avšak ich výber musí byť realizovaný na základe platných ornitologických kritérií.**

Vo väčšine kandidátskych krajín bol výber chránených vtáčích území realizovaný v spolupráci s národnými mimovládnyimi organizáciami zaoberajúcimi sa problematikou výskumu a ochrany vtáctva. Slovenská republika postupovala obdobne a zoznam vtáčích území bol pripravovaný v spolupráci so Spoločnosťou pre ochranu vtáctva na Slovensku (partnerská organizácia BirdLife International) a Štátnou ochranou prírody SR, v rámci realizácie projektu Tvorba sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike. Uvedený projekt, financovaný z prostriedkov Holandskej vlády, bol realizovaný v rokoch 2001 a 2002.

Na Slovensku bol k 31.12.2001 zaznamenaný a slovenskou faunistickou komisiou pre ornitológiu uznaný výskyt 341 divožiťujúcich druhov vtákov (Krištín, Kocian, Rác, 2001). Tento zoznam bol následne zúžený o 92 druhov, ktoré sa na našom území vyskytujú nepravidelne. Vznikol tak zoznam 249 pravidelne sa vyskytujúcich druhov vtákov, ktorý slúžil ako východzí zoznam pre výber druhov na identifikáciu chránených vtáčích území. Zoznam 249 druhov pravidelne sa vyskytujúcich pôvodných druhov vtákov bol rozdelený do dvoch samostatných zoznamov podľa ich zaradenia do prílohy I smernice o ochrane vtáctva:

- 74 druhov vytvorilo skupinu druhov uvedených v prílohe I smernice o ochrane vtáctva (druhy sú uvedené v prílohe 4B vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – ďalej len “vyhláška MŽP SR č. 24/2003”)
- 175 druhov vytvorilo skupinu druhov neuvedených v prílohe I smernice o ochrane vtáctva

S týmito dvomi zoznamami sa ďalej pracovalo samostatne. Podrobnejší postup výberu druhov pre výber chránených vtáčích území je uvedený v prílohe č. 1.

Podľa akých kritérií majú byť chránené vtáčie územia vybrané?

Jedinou konkrétnou požiadavkou vyplývajúcou priamo zo smernice je, že výber navrhovaných chránených vtáčích území musí byť realizovaný na základe platných ornitologických kritérií. Z uvedeného dôvodu jednotlivé členské štáty uplatňovali pri navrhovaní a vyhlasovaní chránených vtáčích území rozdielne prístupy. V roku 1980 experti členských krajín EÚ, zástupcovia Európskej komisie a mimovládnej organizácie BirdLife International vypracovali zoznam kritérií na určenie lokalít významných pre ochranu vtáctva v EÚ, známe ako *Important Bird Areas (IBAs)* – Významné vtáčie územia (VVÚ). Navrhnuté kritériá boli využité pri inventarizácii IBAs v roku 1989 a následne v r. 2000. Informácie o navrhnutých IBAs sú spolu s podkladmi kandidátskych štátov zasielaných na Európsku komisiu hlavnými zdrojmi informácií pre Európsku komisiu pri posudzovaní, či ten ktorý štát klasifikoval ako chránené vtáčie územie skutočne tie najvhodnejšie a najvýznamnejšie lokality. Zoznam Významných vtáčích území môže podľa rozhodnutia Európskeho súdneho dvora v prípade Európska komisia vs. Holandsko (prípád C –3/96) zaistiť najlepší vedecký dôkaz o vhodnosti navrhovanej lokality za chránené vtáčie územie podľa smernice o ochrane vtáctva. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že Významné vtáčie územia, ktoré boli klasifikované na základe kritérií IBAs pre EÚ, by mali byť vyhlasované členskými štátmi za chránené vtáčie územie podľa smernice o ochrane vtáctva.

V 15 členských štátoch EÚ bolo vyhlásených celkovo 2264 Významných vtáčích území podľa kritérií IBAs pre EÚ. K 23.10.1999 bolo v EÚ vyhlásených celkovo 2492 chránených vtáčích území podľa smernice o ochrane vtáctva, z ktorých sa 1375 prekrýva, či už čiastočne alebo úplne, s 1260 Významnými vtáčimi územiami (tzn. 54% Významných vtáčích území v EÚ). Avšak len 26% chránených vtáčích území podľa smernice o ochrane vtáctva pokrývalo viac ako 75% rozlohy jednotlivých Významných vtáčích území. Najuspokojivejší stav s národnými návrhmi chránených vtáčích území jednotlivých členských štátov EÚ vyslovila Európska komisia s návrhmi Holandska, Dánska a Belgicka, ktoré pokryli viac ako 75% Významných vtáčích území (prehľad pokrytia chránených vtáčích území k celkovej rozlohe členských štátoch EÚ je uvedený v prílohe č. 2).

Podľa akých kritérií boli vybrané chránené vtáčie územia v SR?

Kritériá zvolené v Slovenskej republike vychádzajú zo základných požiadaviek pre výber Významných vtáčích území v EÚ, zo skúseností iných (kandidátskych) členských štátov EÚ a zo špecifických slovenských ornitologických okolností. Pozostávajú z piatich kvantitatívnych kritérií a jedného kvalitatívneho kritéria, s dôrazom na kvantitatívne kritériá K1 [(“päť najlepších území”), (*Kritérium K1 bolo v rámci medzirezortného pripomienkového konania na základe zásadnej pripomienky Ministerstva pôdohospodárstva SR zmenené na “tri najlepšie územia”*)] a K2 (územia, na ktorých sa zdržiava najmenej 1% ľahovej, bio-regionálnej alebo celoeurópskej populácie druhov uvedených v Prílohe I smernice o ochrane vtáctva). Pre použitie kvantitatívnych kritérií bolo okrem definovania kritérií potrebné pre každé z nich dohodnúť tiež medzné počty, ktoré musia spĺňať populácie, resp. zoskupenia tzv. “výberových druhov” na navrhovaných chránených vtáčích územiach. Prehľad vybraných kritérií a stanovené medzné počty pre výberové druhy sú uvedené v prílohe č. 3 a popis národných kritérií pre výber chránených vtáčích území je uvedený v prílohe č. 4.

Pri výbere lokalít bol podľa rozsahu pokrytia národných populácií jednotlivých druhov v národnej sieti chránených vtáčích území zohľadnený aj článok 2 smernice o ochrane vtáctva: “Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zachovanie populácie druhov uvedených v článku 1 na úrovni, ktorá zodpovedá najmä ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám, s ohľadom aj na hospodárske a rekreačné požiadavky, alebo prijímú opatrenia na prispôsobenie stavu populácií týchto druhov vyššie uvedenej úrovni.” Ustanovenia čl. 2 smernice budú ďalej uplatňované aj pri spracovávaní všeobecne záväzných vyhlášok ministerstva, ktorými sa chránené vtáčie územia vyhlasujú, ako aj pri príprave programov starostlivosti o chránené vtáčie územie.

Zhodnotenie navrhovaných chránených vtáčích území

Rozloha

Minimálnu ani maximálnu rozlohu chránených vtáčích území smernica o ochrane vtáctva nestanovuje. Rozloha jednotlivých navrhovaných chránených vtáčích území v Slovenskej republike sa pohybuje od 60 ha (Dubnické štrkovisko) až po 128 014 ha (Volovské vrchy), pričom priemerná rozloha je 32 541 ha. Celková výmera navrhovaných chránených vtáčích území zaberá 1 236 545 ha (12 365,5 km²), čo je 25,2 % územia Slovenskej republiky. Počet doposiaľ navrhnutých chránených vtáčích území v členských štátoch EÚ je uvedený v prílohe č.

2. Rozloha jednotlivých území v členských štátoch EÚ sa pohybuje od 1 ha (Nemecko, Írsko) až po 550 000 ha (Švédsko). Priemerná rozloha celkovo 2 827 chránených vtáčích území v EÚ (k 04.11.2002) bola 8 117 ha. Územia s rozlohou viac ako 100 000 ha by mali byť navrhované do národného zoznamu až po ich dôkladnom posúdení. Mali by to byť územia najvyššieho významu, ktoré sú významné pre viacero "výberových druhov". Navrhovaný zoznam vtáčích území navrhuje dve územia s rozlohou nad 100 000 ha (Volovské vrchy – 128 014 ha a Laboreckú vrchovinu – 107 736 ha).

Navrhované chránené vtáčie územia v Slovenskej republike:

1	Boheľovské rybníky
2	Bukovské vrchy
3	Cerová vrchovina a Rimavská kotlina
4	Dolné Pohronie
5	Dolné Považie
6	Dubnické štrkovisko
7	Dunajské luhy
8	Horná Orava
9	Košická kotlina
10	Kráľová
11	Laborecká vrchovina
12	Lehnice
13	Malá Fatra
14	Malé Karpaty
15	Medzibodrožie
16	Morava
17	Muránska planina a Stolické vrchy
18	Nízke Tatry
19	Ostrovne lúky
20	Parížske močiare
21	Poiplie
22	Poľana
23	Pusté Úľany - Zeleneč
24	Senné
25	Slanské vrchy
26	Síňava
27	Slovenský kras
28	Strážovské vrchy
29	Sysľovské polia
30	Tatry
31	Tríbeč
32	Trnavské rybníky
33	Veľká Fatra
34	Veľkoblakovské rybníky
35	Vihorlat
36	Volovské vrchy
37	Východoslovenská rovina
38	Žitavský luh

Celková rozloha navrhovaných chránených vtáčích území pokrýva 25,2 % rozlohy Slovenskej republiky, avšak tento údaj predstavuje len predbežný odhad. Presné vymedzenie bude známe pri spracovávaní návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov (vyhlášky MŽP SR), ktorými sa budú jednotlivé chránené vtáčie územia vyhlasovať. Vzhľadom na to, že pri tvorbe hraníc sa predpokladá (najmä tam, kde to odborné kritériá dovoľia) so stotožnením hraníc navrhovaných chránených vtáčích území s hranicou existujúceho chráneného územia, ako aj s vypustením intravilánov miest a obcí nachádzajúcich sa v navrhovaných územiach, výmera celkovej rozlohy bude menšia o cca 2 až 4%. Situačná mapa s navrhovanými chránenými vtáčimi územiami je v prílohe č. 5.

[Uvedený zoznam navrhovaných chránených vtáčích území bude možné meniť v prípade, že zanikne predmet ochrany v niektorom z navrhovaných území, prípadne ak niektoré navrhnuté územie bude nahradené iným, vzhľadom na to, že nebude možné z nejakých dôvodov zabezpečiť jeho vyhlásenie (napr. nesúhlas vlastníka, ekonomická náročnosť kompenzačných opatrení)].

Porovnanie rozlohy navrhovaných chránených vtáčích území v krajoch SR

Z hľadiska územnosprávneho členenia Slovenskej republiky sa najviac navrhovaných chránených vtáčích území nachádza na území trnavského kraja (11) a najmenej na území trenčianskeho kraja a bratislavského kraja (5). Z hľadiska percentuálneho prekryvu územia jednotlivých krajov s navrhovanými chránenými vtáčimi územiami je na prvom mieste košický kraj, kde zasahuje 9 navrhovaných chránených vtáčích území (celkovo 47,90 % územia kraja) a na poslednom mieste je nitriansky kraj, do ktorého zasahuje 9 navrhovaných chránených vtáčích území (celkovo 11,73% územia kraja). Situačná mapa s prehľadom navrhovaných chránených vtáčích území v jednotlivých krajoch je v prílohe č. 5.

Názov kraja	Rozloha kraja (ha)	Počet navrhovaných CHVÚ zasahujúcich do územia kraja	Rozloha navrhovaných CHVÚ (ha)	Podiel rozlohy n-CHVÚ k celkovej rozlohe kraja (%)
Žilinský	679326,354	6	284591,957	41,89
Trenčiansky	449916,126	5	56081,672	12,46
Prešovský	899470,742	7	231869,486	25,78
Banskobystrický	945310,878	7	140737,496	14,89
Košický	674964,974	9	323278,813	47,90
Bratislavský	205326,391	5	66666,570	32,47
Nitriansky	634126,646	9	74355,199	11,73
Trnavský	414771,377	11	57599,382	13,89

Prekryv s významnými vtáčimi územiami (IBAs)

Z celkového počtu 32 Významných vtáčích území na Slovensku ich 24 zasahuje buď úplne, alebo aspoň čiastočne do navrhovaných chránených vtáčích území. Z celkovej rozlohy Významných vtáčích území na Slovensku 12 167 km² je územie o rozlohe 7 527 km² (tzn. 61,8 %) navrhnuté na zaradenie do sústavy chránených vtáčích území. Najuspokojivejší stav s národnými návrhmi chránených vtáčích území jednotlivých členských štátov EÚ vyslovila Európska komisia s návrhmi tých členských štátov, ktoré pokryli viac ako 75% Významných vtáčích území.

Mapový podklad o prekryve chránených vtáčích území s Významnými vtáčimi územiami na Slovensku je znázornený v prílohe č. 6.

Prekryv navrhovaných chránených vtáčích území s existujúcou sústavou chránených území v Slovenskej republike

Napriek tomu, že chránené vtáčie územia sú navrhované na základe odlišných kritérií od kritérií uplatňovaných pri vyhlasovaní ostatných chránených území, je evidentné, že mnohé z nich budú vymedzované v územiach vyhlásených za chránené územia podľa našej národnej legislatívy. Už v súčasnosti je na 55,15% z celkovej rozlohy navrhovaných chránených vtáčích území vyhlásené niektoré z chránených území v kategórii chránená krajinná oblasť, národný park, chránený areál, prírodná rezervácia alebo prírodná pamiatka. Navrhované chránené vtáčie územia pokrývajú do značnej časti 9 vyhlásených národných parkov a 13 chránených krajinných oblastí, resp. sú navrhované v územiach, kde sa v blízkej budúcnosti plánuje vyhlásenie nových chránených krajinných oblastí (napr. Volovské vrchy, Slanské vrchy). Mapový podklad o prekryve chránených vtáčích území s existujúcimi veľkoplošnými chránenými územiami (národné parky a chránené krajinné oblasti) je znázornený v prílohe č. 7. Percentuálny prekryv navrhovaných chránených vtáčích území s existujúcou sieťou chránených území je znázornený v prílohe č. 8.

Výklad ustanovenia § 26 ods. 4 zákona o ochrane prírody

Poznámka:

Doplnené na základe rokovania s MP SR dňa 2.7.2003.

Podľa § 26 ods. 4 zákona o ochrane prírody pri posudzovaní akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa osobitného predpisu (zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie ďalej len "zákona EIA"), pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj pri

inej činnosti podľa tohto zákona sa navrhované chránené vtáčie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje odo dňa schválenia tohto zoznamu za chránené územie podľa tohto zákona.

V zmysle uvedeného ustanovenia **sa 38 navrhovaných chránených vtáčích území** uvedených v Národnom zozname navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len "zoznam") **považuje odo dňa schválenia zoznamu** vládou SR pri:

- a) posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa zákona EIA
 - b) pri povoľovaní tejto činnosti,
 - c) ako aj inej činnosti podľa zákona o ochrane prírody
- za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona.**

Ad a)

Zákon EIA o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších zmien a doplnkov stanovuje, že v chránených územiach podliehajú posudzovaniu nasledovné činnosti:

1. výstavba športových, rekreačných a turistických ubytovacích zariadení vrátane kempingov a iných objektov, hotelové komplexy a súvisiace zariadenia,
2. zjazdové trate, bežecké trate, lyžiarske vleky, skokanské mostíky, lanovky a ostatné zariadenia.
3. V odôvodnených prípadoch, najmä ak sa má činnosť vykonávať v území chránenom podľa osobitných predpisov alebo v značne zaťaženom území, môže ministerstvo určiť, že posudzovaniu podlieha aj zámer na činnosť alebo jej zmenu neuvedenú v § 2 ods. 1,2 a 4 zákona EIA (t.j. činnosť neuvedenú v prílohách zákona EIA).

Ad b) a c)

1. Chránené vtáčie územie **nemá**, na rozdiel od iných kategórii chránených území (§ 18 ods. 2 zákona o ochrane prírody , § 19 ods. 2 zákona o ochrane prírody , § 20 ods. 3 zákona o ochrane prírody, § 22 ods. 4 zákona o ochrane prírody, § 23 ods. 4 zákona o ochrane prírody) **ustanovené stupne ochrany priamo zo zákona.**
2. Podľa § 11 ods. 2 zákona o ochrane prírody sa pre územnú ochranu prírody a krajiny ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zvyšuje. Obmedzenia pozostávajú z taxatívneho vymenovania činnosti na uskutočnenie ktorých je v tom ktorom stupni ochrany potrebný súhlas orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny alebo vymenovania činnosti, uskutočnenie ktorej je v tom ktorom stupni zakázané.
3. V chránenom vtáčom území sa zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany (§ 26 ods. 5 zákona o ochrane prírody). Zoznam týchto činností vrátane ich územného a časového obmedzenia ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom (vyhláškou), ktorým sa chránené vtáčie územie vyhlasuje (§ 26 ods. 6 zákona o ochrane prírody). To znamená, že kým nie je ustanovený zoznam takýchto činností, v území neplatia žiadne zakázané činnosti z hľadiska územnej ochrany, z ktorých by bolo potrebné povoľovať výnimky.
4. Orgán ochrany prírody je dotknutým orgánom v konaniach podľa osobitných predpisov ak ide o konania iných orgánov štátnej správy taxatívne vymenované v § 9 ods. 1 zákona o ochrane prírody bez ohľadu na skutočnosť či sa uvedená činnosť uskutočňuje v chránenom území alebo nie.

Záver:

Skutočnosť že je územie uvedené v zozname vtáčích území schválenom vládou z hľadiska ustanovenia § 26 ods. 4 zákona o ochrane prírody znamená iba toľko, že

a) plánovaná výstavba športových, rekreačných a turistických ubytovacích zariadení vrátane kempingov a iných objektov, hotelových komplexov a súvisiacich zariadení, zjazdových tratí, bežeckých tratí, lyžiarskych vlekov, skokanských mostíkov, lanoviek a ostatných zariadení podlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa zákona EIA,

b) v odôvodnených prípadoch, najmä ak sa má činnosť vykonávať v území chránenom podľa zákona o ochrane prírody alebo v značne zaťaženom území, môže ministerstvo určiť, že posudzovaniu podlieha aj zámer na činnosť alebo jej zmenu neuvedenú v § 2 ods.1,2 a 4 zákona EIA.

V navrhovanom chránenom vtáčom území, uvedenom v národnom zozname neplatia žiadne zákazy a na uskutočňovanie žiadnych činností nieje potrebný súhlas orgánu ochrany prírody a krajiny.

Vzhľadom na uvedené národný zoznam neovplyvní koncepčné zámery Slovenska v rozvoji hospodárstva (napr. KURS 2001, priemyselný park v Trnave).